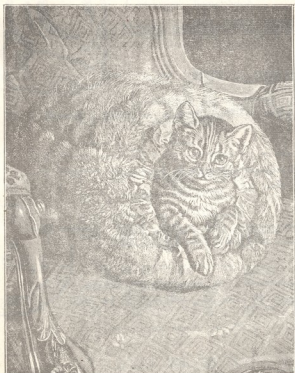

წილიწალი მკ-სა.

№ 21

სოფელი 1907 წ.

ფილისი
ელექტრონის სტაბილიზაციის გამოყენებით კარგად აღიზნა.
1907

შინაარსი

I—ვენო და თამრო.—დექსი ა. ვუდოშვილისა	3
II—მამა და შვილი.—შიბაძე ნინო ნაკაშიძისა	5
III—რამ დილუბა.— მოთხრობა უცნობისა	8
IV—დურგალი.—(თარგმანი) თეო კა—კისა	12
V—უტეინო.—(ჩაწერილი ზღაპარი, თარგმანი) ა. ხათაძისა	17
VI—ლომი და კურდღელი.—არაკი (ჩაწერილი უოლაშუსეინ ონიკაშვილის და უოლაშრეზ სუციშვილის სიტყვით) ბო- ცვაძისა	19
VII—პირუტყვების გონიერება: — შველი კეთილი სპი- ლო.—(თარგმანი) ნინო მაჭავარიანისა	21
VIII.—გისართობი:—ა) მოხერხებული მასხარა.—ბ) შა- რადა,—გ) გამოცანა,—დ) რებუსი და ახსნა	23

საქართველოს
ლიტერატურა

ვანო და თამრო

ღეს ჰირველად ზეენი ვანო
მიბძნდება სკოლაშია,
ძარდად იცვამს ტან-საცმელსა,
თვისი თავის მოვლაშია!

—
ჰირი კარგად დაიბანა,
დაივარცხნა მკვირცხლად თავი,
მის დაუას თამრიკოსა
შეშურდა ეს სანასავი!

ესვეწება: „შეც წამიუვა,
შეც ვისწავლი ანა-ბანას,
ღაქრთმანი, იქ არ ჩავაბამ
როგორც სახლში ჩარფუხანას!

—
მაგრამ ვანო უურს არ უკდებს
იმის ხვეწნა-მუდარასა,
ქუდს იხურავს, ზურგს იკიდებს
წიგნით სავსე თვის აბჯასა!

— კოგო, ჯერ შენ ჰატარა ხარ,
ვერ ისწავლი ვერაფერსო,
გირჩეუნია კერას უჯადე,
უური უკდო შენს თოჯებსო!

აქ ატირდა თამრო ქალი,—
 რაღა ვარ მე ზატარაო,
 ნეტავი მუც დიდი ვიყო,
 რომ სკოლაში მატარაო!

ვანო-კი მთლად მოეშხადა
 და დაჭხირდა დაუასა,
 რომ მერმისთვის დრო მოუვა
 და ასწავლის სკოლის გზასა!

ი. ევლოშვილი

მამა და შვილები

(მიბაძვა)

აღამოს, როცა მამა ქალაქიდან დაბრუნდა, თავის ზეტარა სამ შვილს—კოტეს, გიგას და მიტოს საჩუქრად თითო ფორთოხალი მოუტანა. ბავშვებს ძალიან გაუხარდათ, რადგანაც ღარიბი გლეხის შვილები იყვნენ და ფორთოხალს ათასში ვრთხელ სახალწლოდ თუ შეპოიტანდნენ სახლში, თორემ ისე არასოდეს.

მეორე საღამოს, როცა მამა სამუშაოდან დაბრუნდა და უველანი შეპოუსხდნენ ცხელ მწაფს, ლობიოს, ხელადით ღვინოს და წამახ შეუდგნენ, უცებ გიგამ სისარულით შეჭკვირა:

— მამილო, რა გეპრიელი იყო გუშინ რომ ფორთოხალი მომიტანე. ქალაქში რომ წახვიდე, კიდეკ მივიდე, ხეშო მამილო. ისეთი ტკბილი იყო და...

— შეხე, მამილო, — სთქვა კოტემ, — რა მსუნავია გიგა; მიეცი თუ არა, მაშინვე შეწამა. არც მე მაწამა, არც დედას. აი, მე რა კარგად მოვიქეცი...

— განა შენ-კი არ შეჭამე?— ჰკითხა მამამ.

— არა, რა მსუნავი მე მნახე, რომ შემეჭამა. მე ჩემი ფორთოხალი გავუიდე: მისაკამ იყიდა. ფული ჩემს კუდაბს სავუმატე. იმდენს ვაგროვებ, იმდენსა, რომ გავმდიდრდები.

მამას ოდნავ შეეჭმუსუნა სახე და შესვდა მიტოს. მიტო თაგნ-ბლუნული შემკრთალა იჯდა თავისთვის.

— შენ, შენ რას იტყვი, მიტო: გემრიელა იყო შენი ფორთოხალი?— ჰკითხა მამამ.

— ჰო, მართლა, მამილო, რა ბედოვლათია ჩვენი მიტო, — წამოიყვირა გიგამ, — მიიღო თუ არა ფორთოხალი, მამინ-ვე ცუცასთან გაიქცა. ცუცას დედა-მამა შენ და დედას გლან-ძღავენ, ნახსუბრები არიან თქვენთან, და ამისი გონება-კი მინც იქ არის.

მიტოს ცრემლი მოერია და შემინებული უცქეროდა მძას.

— დაიცა, გიგამ! მიტომ თითონაც იცის ლაპარაკი და თითონ უკეთ შეტყვის, — უთხრა მამამ და ისევ მიტოს მიმართა:

— აბა, მიტო, გემრიელი იყო ფორთოხალი?

— გემრიელი უნდა ეოფილიყო...

— როგორ, შენც გაუიდე?

— არა, მამილო: ცუცასთან წავიდე, ვაჩვენებ შეთქი და... ნა-

სეგარს ვაჭმევ
 შეთქი. ცუცა
 ავად არის;
 ისეთი სიც-
 ხე, აქვს, ღა-
 მის დაიწვას...
 სულ არაფერ-
 სა სწამს, მა-
 ლიან ავად
 არის საწება

ლი... და ფორთოხალიც მთლად იმას მივეცი... ნასეგარი მე მამ-
 ლია, მაგრამ... შეტად იამა, ისე გემრიელად სწამდა, ისე... პირდაპირ

ვუჯუქი, ვუუურებდი და ფორთოხალის კეძო ჰირში მქონდა. ამიტომ მგონია, რომ კემრიელი უნდა უოფილიყო... ცუცხან დედა და მამა სულ იცინოდნენ, ისე გაუსარდათ, რომ ცუცხან ისე ისინამოვნა. იცი, მამილა, ფული სრულებით არა აქვთ ფორთოხალის საუიდლადა... ფორთოხალი-კი არა, მჭადიც არა აქვთ...

მიტო დახუშდა. მამაც ცოტა ხანს დაფიქრებული იყო.

— უჩაღ, უჩაღ, მიტო: შენს მკებსე კარგად შენ მოქცეულხარ, — უთხრა მან მიტოს სვედიანი ხმით, გადაუსვა თაფსე ხელი და ადგა სუფრიდან.

ნინო ნაკაშიძე

რამ დალუკა

ოემბრის სუსხიანი დღეა იყო, ჰა ტარბ ექვსი წლის ილიკო ახლად ამდგარი ქვეშაგები-დუნ, ბნელ და ჰატარბ ოთასის წინ იდგა და საცოდავი სმით დედას ეძახდა. მის ძახილზედ იქვე დუქნიდნ მოირბინა იმისმა

შვიდი-რვა წლას დამ, ნატომ, და დაუევეებით უთხრა:

— ილიკო, გენაცვა, დედა სამუშაოდ წავიდა, საღამოს დაბრუნდება და ეველაფერს ბევრს მოგვითხანს. წაქოდი, ვითამაძოთო... ბავშვი არ ცხრებოდა და როდესაც გაიყო, დედა დიდ ხანს არ მოვაო, ტირილი ძოროთ.

— რად წავიდა, დედა? გუძინ რომ არ წასულა, ეს რად წავიდა? მუ არც-კი მინახავს! ზურიძემან! ძცია! — ნატომ შეირბინა ოთახში და გამხმარი ზურის უბა გამოუტანა ძმას:

— სუ ტირი, ჩემო კარგო სუ; იცი, საღამოსედ დედა რას მოგიტანს...

— შესედე, ილიკო რა კარგი კეტლია, აი რა კარგად ჩაცმული ბავშვები მოდიან! შესედე! შესედე...

მართლაც ამ დროს გამოხნდა საში საუცხოოდ ჩაცმული ბავშვი, უკან მოახლე მოსდევდათ. ერთი ბავშვი სწორედ ილიკოს ტოლი იყო და ილიკო ისე გაიტაცა ძისმა ტანოსაცმელმა, რომ ტირილი სრულიად გადაავიწყდა და გაფხვიცვბით ჰკითხა ნატოს:

— მეც ხომ მივიღის დედა საშობაოდ ამ გვარ ტანსაცმელს?

იმედმა, რომ მასაც ამ გვარი ტანსაცმელი ექნება, თვალები გაუბრწყინა და სტუნვა დააწეობინა.

— როგორ არა, ჩემო ილიკო, დედა ვეკლავურს გვიიღის. წუსელ შენ რომ გეძინა, დედა შელაზარაკებოდა, თუ უნებოდ არ იცვლექვით და არ იტირებთ, ვეკლავური ბევრი გექნებოთ.

ამ გვარად გაატარეს ბავშვებმა ზირველი დღე უდედოდ. საღამოს დედა მივიდა, ბავშვების სიხარულს სასლვარი არ ჰქონდა. დედამ აწამა და მოახვეწა, ნატო ცალკე, ილიკო-კი, როგორც უფრო ზატარა, გულში ჩაიკრა.

ილიკო ესლა უსასღვროდ ბედნიერი იყო.

— დედა, შენი ჭირიძე, ხვალ მეც წამიყვანე სამუშაოდ!

— არ იქნება, გენაცვალე, შენ ნატოსთან დარჩი.

— ძამ მაკოცე და ისე წადი.

— კარგი, შვილო, გავადვიებ და ისე გამოგეტხოვებ.

ამ გვარად ბავშვები შეურთდნენ თავიანთ ხვედრს, შეჩვივნენ დღისით უდედობას; მაგრამ საღამოსედ-კი წუთებს

ითვლიდნენ და კარებს არ შორდებოდნენ, აბა რომელი უწინ
დავინახავთ დედასო.

ვაკვიდა რამდენიმე თვე. ერთ საღამოს ბავშვები კართან
იდგნენ და დედის გზისკენ იცქირებოდნენ, მაგრამ ამაოდ: დამდე-
ბოდა და დედა-კი არა ჩანდა. დაბნეულა, ვეკლვან სახთლები
აანთეს, ბავშვები-კი კართან იდგნენ და იცდიდნენ.

— დედას ასე არ ანოდეს არ დაჭკვიანებია, სთქვა ნატომ
და შინ შეიხედა. ოთახში ისე ბნელოდა, რომ საცოდავი ში-
შმა აიტანა.

— სად არის ახანთი თუ იცი, ილიკო? — ილიკომ, რომ
მელიც შიშით კანკალებდა, ჰასუსის მაგივრად ტირილი შორ-
თო და სლოკინით დედას ძახილი დაიწყო. ამ დროს სახლს
ზოლიციის მოხელე მოუახლოვდა და იკითხა:

— აქა ცხოვრობდა მარინე შელაპისა?

ნატო მაშინვე წინ მიეგება:

— დიან, აქ ცხოვრებდა, მაგრამ ამ საღამოს დაიკვიანა,
ჯერაც არ მოსულა ქარხნიდან. ხომ არ გინახავთ დედა ჩემი?

— მამა თქვენი სად არის?

— ჩვენ მამა არა გვევს.

— მამ მარტონი ხართ?

— დიან, სახლში მარტო მე და ჩემი მამ ვართ.

ზოლიციელმა სანთელი აუნთო ბავშვებს და უთხრა:

— დაწექით, დედა თქვენი ამდამ არ მოვა, ხვალ ნახავთ
დედას. ზოლიციელი წავიდა. შემანებული ბავშვები მაშინვე
ლოკინში ჩაწვნენ. ილიკოს ხმა არ ამოუღია ისე დაიძინა,
საბრალო ნატოს-კი არ ეძინებოდა.

მეორე დღეს ბავშვები ისევ კარზედ იდგნენ დედის მო-
ლოდინში, მათ უმანკო მხიარულ სახეს რაღაც დარდი ემჩნე-
ოდა. ბავშვების უურადლება მცხედარმა მიიხიდა: უბრალო ხის
კუბოს ორი სამი ზოლიციელი მოჭეუბოდა; ეტეობოდა, და-

რიბ-ღატაკი უნდა ეოფილიყო უბედური. ნატო რაღამაც ვინ
 ფოთა და ვიღაც გამვლელს ჰკითხა:

— ვინ არის ეს საწყალი, თუ იცით?

უცნობმა მოკლედ უნახუნა:

— გვარი არ ვიცი, ქარხნის მუშა დედა-კაცია, გუშინ მან-
 ქნას დაჰყოლია და მოუკლავს.

პატარა ნატო, თითქო გულმა უგროსო, აედევნა მცხედარს
 და თან ვეუღას ესკეწებოდა:

— მითხარით, ღვთის გულისხათვის დედა ჩემი ხომ არ არის?

ილიკო დის საქციელმა სრულიად დაბნია და ისიც ბღა-
 ვილით დაედევნა დას. ერთ მესობელს შეებრალა ბავშვები და
 იმან გაუძღვანა საწყალებს თავიანთი უბედურება:

— დაიდუპენით, თქვე საცოდავებო, დედა თქვენი არის! დარ-
 ხით უპატრონოდ.

ბავშვებმა ევირილს და ტირილს უმატეს, ნამეტნავად სა-
 ცოდავი იყო ზაწია ილიკო, რომელსაც არ ესმოდა, თუ რად
 უნდა ეოფილიყო დედა მისი რაღაც ეუთში, ან სად მიჰყავდათ,
 რად ართქვდნენ მას საუკარულ დედას?

მესობელმა დაამშვიდა ბავშვები, მიუბღერსა, თან ნატო
 ანუგემა, — ქარხნა ფულს მოგცემთ, გამოიზრდებით და არა
 გაგიჭირდებთ-რაო.

მაგრამ ეს სიტყვები სიტყვებადვე დარჩა. ფულს მაშინ მისცემ-
 დნენ, რომ გაულენიანი მცდელი და პატრონი ჰყოლოდათ ნა-
 ტოს და ილიკოს-კი არავინ ჰქავდათ. მექარხნემ ბინუნშიაც არ ჩაი-
 გდო, რომ მისი წეალობით ორი ზაწია ბაღლი ოხრად და
 უძწეოდ დარჩა. ზირველ ხანებში, მესობლები აქცევდნენ ურად-
 ლებას ბავშვებს: აჭმევდნენ, ურეცხდნენ და ეოველ ნაირად სელს
 უწეობდნენ, მაგრამ მალე მოსწყინდათ და თავი მიანებეს. ჩვენმა
 პატარა მეკობრებმა დღისეულს ქუჩაში წახწალი და მათხოვრობა.

დურგალი

(თარგმანი)

ატარა მკითხველო! მანდა ერთი მქნი ტოლი ბავშვის ამბავი გიამბო. ეური დამიჯდე!

დიდხნის წინად (1739 წელს) ცხოვრებდა ერთი უბრალო დურგალი. მუშაობდა ისე, როგორც ერთი და ორი იმის ხელობის კაცი და ფიქრად არ მოსდიოდა გაეუმჯობესებინა თავისი ხელობა. ამიტომაც ღარიბი ბრძანდებოდა ეს ხვენი ოსტატი. ვახურსე ფიცარი, ვაზორკე, გარანდე როგორმე, დახვრიტე ბურაოთი, დაწებოვე, რომ ცოტა ხანს არ დაიძლოს, გათხუწე საღებავით, — მოწნა და გათავდა. ეს იყო მისი ოსტატობა...

ამ დურგალს მიეცა ერთი ვაჟიშვილი, რომელსაც სახელად ანდრიან უწოდა და მერმე თავის ხელობასე დააყენა.

დიდხანს შეულოდა ანდრიკო თავის მამას, ესე იგი ხერხავდა, რანდავდა, აწებოვებდა ფიცრებს და გამოჭეკვდა სულ ერთი და იგივე ვაზორკილი უმხო ბევევი. ვერ შეაჩვია თვალი ჰატარა ხელოსანმა ასეთ ერთ-ნაირსა და ულახათო საქმეს; საზრდინი ბიჭი იყო და თვალში არ მოსდიოდა მამის ხელოვნება.

— დავიჯერო, ამასე კარგად და ღაზათიანად აღარ შეიძლება საქმის გამოყვანა?! ფიქრობდა ის: ხელობა ის არის, მენ თვითონ გამოიგონო ახალი გეგმა და იმაზე გააკეთო საქმე, და არა ხელ სხვას ჰბამავდე. თუ გინდა თვითონ გა-

მოიგონო კარგი რამე და გააუქმებენო ხელობა, — თავი უნდა მუშაობდე, და არა მარტო ხელუბითხო!

ასე ფიქრობდა ანდრიკო, მაგრამ ვინკან ესწავლა ეს ფიქრი? ადვილი ხომ არ არის თავით მუშაობა?!

სძირღე ეკითხებოდა ის ამის შესახებ ქარგლებს, მაგრამ ისინი მასხარად იგდებდნენ.

— ეგ რაღამ გაუფიქრებინა, შენ ხულელო! იმას რა სჯობია, მზა-მზარეულ „ანდაზასე“, თარგზე შემოხასო, შემოსერსო ხელდახელ, მორხე და მოისკენო!

ზატარა ხელოსანს ვერ აკმაყოფილებდა და ჭკუაში არ მოსდიოდა ასეთი ზასუხი.

დიდ ხანს ფიქრობდა ანდრიკო, — რად არის, რომ მამიჩემის სახელოსნოში ვერ გამოდიხ ისეთი კარგი და შროიანი საქმე, როგორც ზოგიერთ სხვა სახელოსნოებშიო. თითქო ესენიც ისე რანდავენ, სერსავენ, მაგრამ მაინც რაღაც აკლია! რაო რა აკლია?

ერთხელ იმან გაიგო ერთ სახელოსნოს ქარგლისაკან, რომ იმათი ოსტატი ნასწავლი კაცია, სულ წიგნებში ჩაიჭირება, ამ წიგნებში ნახატები და გეგმებიო ვოველივე აუჯუელობისა და იმ ნახატებზე გამოჭეავს საქმე თავისი მოსასრებითაო. გაუკვირდა ანდრიკოს ეს ამბავი: იმას ვერ წამოკადგინა, რომ სწავლა ხელოსნისთვისაც საჭიროა.

ესლა-კი მიხვდა, რომ იმათ მუშობელ ხელოსანს სწავლა შეელოდა, და მამა მისს-კი — უსწავლევლობა უძლიდა ხელს საქმის კეთებაში. — ზატარა ოსტატს გაეღვიძა სწავლის სურვილი.

ქარგლებმა რომ იმისი ახალი განსრავა გაიგეს, მასხარად აიგდეს; მამამაც გაუტრიზა ეს სურვილი და უთხრა: — ერთ მანასაც არ მოცემ, ერთ წამსაც არ მოკაცდენ მაგნიხუელისთვის და რაც ვინდა ჭქენიო! ხელოსნის სწავლა

არ გამოგონია! საქმე ის არის, რომ გააკეთო როგორმე ვუჯი, დროზე გაასაღო და ორი გროძი გააგდებინო;—აქ წიგნი რა შუამდია?!

ანდროს სსვა ქარგლებივით დანიშნული ჭქონდა მცირე დღაური ჯამაგირი ჰურის ფულად. ამ ჯამაგირიდან ნახევარზე მეტს ინარჩუნებდა და აძლევდა მასწავლებელს, რომელთანაც მოცლილ დროს დაიწყო სწავლა; წერა-კითხვა რომ შეისწავლა, მიჭყო სული წიგნებს და კითხულობდა ხარბად, რაცაჲი მოხვდებოდა. მაგრამ წიგნები ძვირი იყო, მცირე ჯამაგირის ნახევარი არ ჭყოფნიდა და ამიტომ ნახევრად მშვირი რჩებოდა და წიგნებს-კი მოულობდა.

ძალიან ჯაფაში ჩავარდა საწვალე ბაგში. დღისით ძუეაითად მუშაობდა და, სწავლისთვისაც რომ დრო დარჩენოდა, ვეელაზე ადრე დგებოდა სოღმე—დილით და გვიან წვებოდა ღამ-ღამით. სანათის ფულიც არ ჭქონდა, რომ ღამე ეკითხა წიგნები! საცა-კი ნაძმვ სანთელს ან ქონს იპოვიდა, სამხარეულოდან გადაგდებულს, აგროვებდა, ადნობდა ჭრაქს აკეთებდა და ღამე თავს აკლავდა, სუდ აკვდებოდა სიმშვილითა და გაჭირვებით მოპოებულ წიგნებს. მაგრამ წიგნებში ბევრ ვერას იკებდა. არ ჭეავდა ხელმძღვანელი, მასწავლებელი, რომ აესნა გაუკებარი სიტუვები და ალაგები და ამიტომ ერთს და იმავეს უანგარიშოდ იმეორებდა. რასაც ერთ წიგნში ვერ იკებდა, იმას მეორე წიგნი აკებანებდა. და მამის სისარულით ივსებოდა მისი სული და გული.

ქარგლები ისევ დასცინოდნენ, მამა ისევ ღანძლავდა, რომ ტუილ უბრალოდ იღვევდა ჯან-ღონეს და ჭკარგავდა დროს „რაღაც სისულელეში“.

ამ ტანჯვასა და ვაი ვაგლახში იყო ანდრიკო. ითმენდა სიმძილ და წუურვილს, ითმენდა სიცვიეს და სიბნელეს, ითმენდა ამხანაგების დაცინვას, მამის ღანძლვა-მუქარას, უწიგ-

ნობას და ეკვლა იმას, რაც ბუცილებლად საჭიროა ნისათვის.

ანდრომ ძალე ისწავლა სუფთა წერა, ხატვა, ანგარიში, გეომეტრია; მაგრამ ამას არ სჯერდებოდა, რადგან ატყობდა, რომ სწავლამდი ჯერ კიდევ ბევრი აკლდა, ესლა ზღარ იცოდა, სად და როგორ განეგრო და შეესრულებინა სწავლა: რა წიგნებიც ესლა სჭირდებოდა, იმას ძთელი წლის ჯამაკორითაც ვერ იეიდდა და საჯარდა სასოწარკვეთილებაში. იგბა დასკახთან, ოფლს იწურავდა მუშაობით და თან ცხარე ცრემლსა ღვრიდა, რომ ვერ მოეკლა სწავლის სურვილი.

წარმოიდგინე, ზატარა მკითხველო, ანდროს მდგომარეობა და მათხარი: რას იხამდი იმის ალაგას? ბუხარში მუშახედი არითმეტიკასაც, გეომეტრიასაც, სახატებსაც და კარგსა სწამდი, კარგსა სვამდი, დაისვენებდი, ძილით გაძლებოდი, სეირნობითა და თამაშობით გულს იჯერებდი და სს. არა?—არა? ვიცი, რომ შენც თანაუგრძნობდი ანდრიკოს, რომ გესწავლა და ჭკვიანი, სახარკებლო კაცი გამოსულიყავ.

ერთხელ მამამ რაღაც საქმე გაატანა ანდროს ხელოვნებათა აკადემიისა და სურათ მოძღვართა პროფესორ ბლონდელთან.

ემაწვილის ჭკვიანურმა და მიშხიდველმა სასემ მიიქცია პროფესორის ურადლება; იმან დაუწუო ლაზარაკი სსვა და სსვა საგნებსედ და ამ უბრალო ხელახნის შვილს ისეთი გონებაგასხნილობა და განვითარება დაატუო, რომელიც ბევრ განათლებულ დედამის შვილსაც არ ექნებოდა. მოეწონა ანდრო ბლონდელს და შილო თავის სახუართ მოძღვრო სკოლაში. ამ სკოლაში ანდრია დარჩა ხუთი წელიწადი. დღისით ის თავის ხელობასე იუო და იმდენ საქმეს აკეთებდა, რომ სასრდოდ ჭყოფნიდა. დამღამეკი სწავლობდა მათემატიკას, მექანიკას, საამქნებლო ხელობას, სატვას და სსვა საგნებს. ამ საგნებმა ბევრი ისეთი რამ გააკებინა ანდრიას, რომ დი-

დად გააუმჯობესა თავისი ხელობა. ესლა იმის ნაკეთებ ნივთებს ფასი მოემატა და თითქმის იტაცებდნენ. ბოლოს ანდრია მკცნიერებაშიაც შესტოპა, თხსულებების წერა დაიწყო თავის ხელობის შესახებ და წარადგინა ჰარიზის სამეცნიერო აკადემიაში, აკადემიამ დიდად მოიწონა მისი თხსულებები და სურვილი გამოსთქვა, ეველას მიებაძა იმის ჩინებულ მიძართულებინათვის.

ტუფილი-კი არ გეკონოს, ჰატარა მკითხველო, ეს ამბავი ანდრია მართლა ცხოვრებდა საფრანგეთში ცნობილ სურთ მოძღვრის ანდრია რუბოს სახელით. იმან ბევრი სამაგალითო წიგნები შეადგინა და გამოსცა თავის სარჯით სს. და სს. ხელობის შესახებ; შიგ ჩაურთო სურათები, ნახატება და გეგმები. ის ერთსა და იმავე დროს წარჩინებული ხელოსანიც იყო, მწერალიც, მხატვარიც, ქანდაკიც. ბევრი შენობები აშენდა საფრანგეთში ანდრია რუბოს გეგმასე. აუარებელი საქმეები ჰქონდა, გამდიდრდა, სახელი გაითქვა და დიდად ჰატივცემული კაცი იყო თავის დროსად.

თეო კა—კი.

უ ტ ვ ი ნ ო

(ჩახნური ზღაპარი. თარგმანი)

რთი მოხუცებული კაცი იყო, ერთი წისქვილი ჰქონდა და თავს მშვიდობიანად და გაუჭირვებლად ირჩენდა. იმისდა საუბედუროდ ომი ატედა იმ ქვეყანაში. ეველა ახალგაზდები, გაემართნენ მტერთან საბრძოლველად. ჩვენს მოხუცსაც მოუწია იმათთან ერთად საომრად წასვლა, ძალ-ღონისა და ვაჟკაცობის გამოჩენა. მხოლოდ არც ცხენი ჰქუდა, არც იარაღი ჰქონდა. ამაზედაც ბევრი არ იწუნა: გაჭეიდა თავისი წისქვილი და რაც რამ ებადა საოჯახო ნივთები, იუიდა ცხენი, იარაღი და წავიდა ჯარში.

მტერთან ზირველ შეტაკებისთანავე მძიმედ დასჭრეს თავში მოხუცი და სულთ-მობრძავი მოიკვანეს სოფელში. რადგანაც თავის სახლ-კარი აღარ გაჩნდა ნათესავებმა შეიკედლეს და საუკეთესო სოფლის ექიმი მიუჩინეს. ექიმი შეუდგა ჭრილობის თვლიერებას.

— გეთაუვა, ექიმო, უურადლებს მიაქციე, ტვინი არ ჰქონდეს დაშავებული, სთხოვდნენ ნათესავები ექიმს. მოხუცმა თვალი გააჩილა და სუსტი ხმით წარმოესთქვა:

— ტუუილად თავს ნუ შეიწუხებთ ტვინისთვის: ტვინი დიდი ხანია აღარ არის ჩემს თავში, თორემ რომ შენობდა, განა ამ სიბერის დროს უველაფერს გავეიდდი და საომრად წავეიდოდი მე უბედური? განა არ შეცოდინებოდა, რომ თმში უველაფერი მოსალოდნელია?

ი. ანთაძე

ლომი და კურღელი

(რაკი)

(ჩაწერილია ყოლამუსენი ონიკაშვილის და ყოლამრუხ ხუციშვილის სიტყვით.)

რთს ჭელაში ხშირად თავს იერიღნენ სსვა და სსვა მსეცები. როცა მსეცებში ლომი გაერეოდნ, ევეულა ხადირს კანკალს დააწეებინებდა: ლომი სათითაოდ იტაცებდა მათ და შეექცევოდა.

შეკრბნენ მსეცები მოხლანარაკებლად, როგორ დავახწოთ თავი ლომის ბრჭყალებსაო. დიდი ხნის თათბირის შემდეგ გადასწევიტეს: დაგუნძინოთ ლომს სამუდამო სარწო, ჩვენვე მიუტანოთ უოველ დღეს და ვსთხოვოთ, თავი დაგვანებოს და ნუ გვაფრთხოებს უოველ დღესაო. წავიდნენ და ეს დადგენილება ლომს მოახსენეს. ლომი დასთანსმდა, მხოლოდ ჰირობა დაუდო, — ერთი წუთიც არ გადახცილოთ დანიმხულს დროს, თორემ დაგეცემით და ერთიანად ამოკვლევთ სულ ეველასაო. ამ ხაირად მსეცები სათითაოდ უოველ დღე მსჭგერდნენ ლომს რომელსამე ცხოველს.

ჯერი მისდგა კურღელსე — უნდა წაეკვანათ ლომთან მესაჭმელად.

— რაკი ჩემი რიგია, რა ვაწეობა? გამიშვით მარტო მე და გიჩვენებთ, რომ სადამოს ლომის სახსენებელიც აღარ იქნება და თქვენც სამუდამოდ დაგიხსნით ამოდენ ტანჯვისაგანაო.

მსეცებმა გულიანად გადისარსარეს: ვერ უფურებთ ამ მძიმარს და უძღურ ნადირს, როგორი ტრამბახი სცოდნიაო. კურდღელმა ცოტათი დაიგვიანა. ლომს ძლიერ მოჰქმინოდა, თვალების ბრიალით და კბალების კაწკაწით მიელოდა აღთქმულს სადილს და თანაც ფიქრობდა ბუნავიდან გამოსვლას, მსეცებში დარეკვას და დიდი ნავნევის ჩადუნას. ამ დროს ვაჩნდა კურდღელი; შიშისაგან სულ ძაგ-ძაგებდა. ლომმა მრისხანედ გადახედა და სასტიკად დაუყვირა: სად ეუბ აძღენ ხანსაო?

— „დიდო ბატონო, კრძაღვით მოახსენა კურდღელმა — თქვეფითან ნადირი მომეზუდა, გსახე მეორე ლომი შემსუდა, გამოძტაცა და ჩათრია ღრმა ელეში, აქ ახლოას რომ არისო.

— აბა მიხვენე სად არისო, უთხრა ლომმა. კურდღელი გაუძღვა, მიიუვანა ერთს ჭანთან და უთხრა: „აი ბატონო, აქ არის, ძაგრამ მეშინიან, მე მარტო ვერ ჩავიხედავ, სელში ამიკვანეთ და ერთად ჩავიხედოთო.

ლომმა აიუვანა კურდღელი და ერთად ჩაიხედეს ჭაში; ჭის წებში გამოჩნდა ლომისა და კურდღლის ლანდი: ლომს კურდღელი აუევანა და ქვემოღნ ზეკით ამოიჭეტებოდა. ლომმა კურდღელი ფიცხლავ გაუძღვა და ჩავარდა ჭაში მტრის დასასჯელად და კურდღლის წასართმევად. ძაგრამ ჭაში წებლი ღრმა იყო და შიკვე ჩაიხრწო.

გაიგეს მსეცებმა ეს ამბავი თუ არა, შეექმნათ დიდი მხიარულება, რომ მოიძორეს თავიანთი მოსისხლე მტერი, კურდღელს-კი დიდი მადლობა გადაუხადეს მოხერსებისათვის.

ლ. ბოცვაძე

პირუტყვის გონიერება

330

ქოფლული დედაკაცი ტყეში ბილიკზედ მიდიოდა; ერთბაშად ბუჩქებიდგან შველი გამოხტა, შესედა მიძავალს და სწრაფლ მიიძალა.

ზირულში დედაკაცს შეეშინდა, მაგრამ ძალე დაძვიდდა და დარწმუნდა, რომ შველს იმისი ვნება არ შეეძლო: გამოვარდებოდა სოლმე ბილიკზედ, თითქო დედაკაცს თავითან იწვევსო; ისიც გაჭკვა. დიდხანს მოუნდა სიარული დაბურულ ტყეში; ბოლოს ერთ ღრმა ღელეს მიადწიეს. შველი დადგა. დედაკაცმა ჩაიხედა და რა დაინახა? ღელეში წვალი მოდიოდა და შავ ნუერი იყო, რომელსაც წელითვის თავი ვერ დაეწია. კეთილი დედაკაცი ჩავიდა ნუერის ამოსაყვანად, შველიკი ღელეს ზირზედ იღვა და სვევიდან დაჭურებდა.

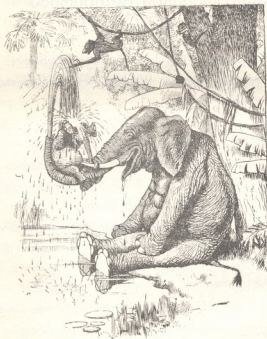
დედაკაცმა ნუერი წელიდგან ამოიყვანა; იმანაც მოჭკურცხლა, მსიარულად აირბინა თავის დედასთან და ორივენი სწრაფად მიიძალენ დაბურულ ტყეში.

კეთილი ხაილო

ინდოკოში სიმძილი მშენებარებდა. სკლმწიფის სახახლესთან მდებარე ქუჩაში მრავლად ევარნენ სიმძილისაგან ღონე

მისდილნი და მოძაკედაზნი. როდესაც ხელმწიფე თავის ღოთი გამოივლიდა ამ გზასზედ, ეურადღებასაც არ აქცევდა თავის ქვეშევრდომთ. ზირუტევეს-კი უბრალებოდა უბედურები და, რომ არავისთვის დეეძაუებინა რამე, ზოგს ხორთუპით ასწევდა და გზისპირს გადაიყვანდა, ზოგს-კი ისე მოუვლიდა, რომ არა ფერს ბუნებდა თავისი ტლანქი უყსით.

ნინო მაჭავარიანისა

მოხერხებული მასხარა

თმის გასაკრეკად შევიდა
დალაქთან ცირკის მასხარა;
მეგრამ ვერ იქნა, ვერ შესწვდა,
დალაქი, ტანით ჰატარა.

ხერხი სჯობიან ღონესო,
ასრე ფიქრობს აწი ყველა...
მასხარამაც ხერხს მიმართა
და იმით საქ'ეს უშველა.
ნიკო წინამძღვრიშვილი.

შ ა რ ა ლ ა

თანხმობის ნიშნად იმერნი
სმარობენ ჰირველ ძარცვადსა;
ძეორე არის საჭმელი,
ვერ ვზოკებ შივ სორცს და ძეადსა;
ძეძვეგი — მთელი სიტყვაა,
საჭირო გაღობაშია;
მთელი — ხისაგან კეთდება,
საჭმელს ინახავთ მასშია.

გ ა მ ო ც ა ნ ა

წავიდა შარავანდედით,
ვით ღამშარი ანთების,
ცუცხლისა ნაპერწყალსა ჰგავს,
აბუდს არ მოგვიდების,
ამისი ვამომცნობელი,
სოლომონ ბრძენი იქნების.

ნიკო ასათიანი.

რ ე ბ უ ს ი

80-20 №-ში მოთავსებული გამოცანების ახსნა:

შარავანდედა: — ნაკადული.

რებუსი: — დახეთ კუხიანსა.